

ÖRKÉNY ISTVÁN KLASSZIKUSÁT MUTATJA BE BOCSÁRDI LÁSZLÓ RENDEZÉSÉBEN A TAMÁSI ÁRON SZÍNHÁZ TÁRSULATA

Tótok és Sziszüphoszok Sepsiszentgyörgyön

Örkény István Tótek című darabját mutatja be október 19-én a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház Bocsárdi László rendezésében.

Az előadás nem konvencionális formában dolgozza fel Tótek történetét, ugyanis „Örkény lelke” kitágítja a drámai idő fogalmát, és új értelmezési lehetőségeknek is teret ad – közölte az erdélyi teátrum.

» HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Örkény István klasszikusát, a Tóteket láthatja a közönség a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház társulatának előadásában október 19-én, kedden. A produkciót Bocsárdi László rendezte, a főbb szerepekben Mátray Lászlót, Kónya Útő Bencét, D. Albu Annamáriát, Vass Zsuzsannát, Erdei Gábort és Nemes Leventét láthatja a nagyérdemű – tájékoztatott a Kovászna megyei város teátruma.

Felidéztek, hogy a világirodalom legjelentősebb drámai művei közül már sokat színpadra állított a Tamási Áron Színház társulata, és minden bizonnyal ezek közé sorolható Örkény István Tótek című darabja is. Bocsárdi László szerint óriási lehetőség, de egyben óriási kihívás is a szentgyörgyi társulat számára, hogy rangjához méltóan tudja megszólaltatni ezt a rendkívül fontos szöveget.

Az abszurd határát feszegető groteszk helyzetek hosszú sora elevenedik meg a teátrum színpadán

„Örkény lelke” kitágítja a drámai idő fogalmát

A Tamási Áron Színház előadása nem konvencionális formában dolgozza fel Tótek történetét. A színpadkép rendkívül egyszerű, és ezért a drámai szövegen túl a kisregény is megjelenhet a produkcióban. „Örkény lelke” kitágítja a drámai idő fogalmát, így más síkon is meg tud szólni az előadás, mint amit a darab feltételez – fogalmaztak a közleményben.

Mint kiemelték, a Tótekben összefonódik a komikus a tragikussal, a fennkölt az alantassal, az észszerű az értelmetlennel, de olyan fesztelenül, hogy úgy tűnik, nem más mindez, mint a legigazabb valóság. Egy bizarr alapötlet, néhány különös fi gura, és az abszurd határát

feszegető groteszk helyzetek hosszú sora, amelyek alatt az ember dől a nevetéstől, de közben érzi, hogy valójában a második világháború tragédiáját látja.

A jégvirágszerűen virágzó félelem, mely örületbe dermed

A történet szerint a háború kitörése óta Mátraszentannán a legbiztosabb dolog talán az, hogy sokakat várnak haza. Nehéz eldönteni, hogy létezik-e Mátraszentanna, hiszen akár rajta van a térképen, akár nincs, ugyanazok a dolgok esnek meg ott is, amik a valóságban bármikor megtörténhetnek. Érvényesek lüktetései, félreértett igazságai, a tehetetlen lázadások, az ismeretlen végéig való kitarítás,

végig, a végtelenségig – olvasható a darab beharangozójában. A második világháború jól megmutatta, hogy a félelem lassan, szinte láthatatlanul, jégvirágszerűen virágzik, majd hirtelen örületbe dermed. A Tót család egyetlen fiukat, Gyulát várja. Helyette érkezik egy órnagy, akit rehabilitálni kell, szórakoztatni, hogy jól érezze magát. Mennyit áldozunk fel saját gyermekünkért? Mit kezdünk a helyette érkező zaklatott órnaggal, aki a harcmező metaforájaként érkezik meg ebbe az izolált, a valódi világról leválasztott térbe? – teszik fel a kérdést a darab megalkotói.

Keskeny határ a Tótok és a Sziszüphoszok között

Sziszüphosz egy sziklát görgetget szüntelen a hegy tetejére, ahonnan a kő mindannyiszor visszagarult a saját súlyától. Keskeny a határ a Tótok és a Sziszüphoszok között. A groteszkben nincsenek határsűrű különbségek. A komikum és a tragikum összeér, és összeérnek a realitások is az irrealitásokkal – fogalmaz a teátrum közleményében. Örkény István az 1966-ban megjelent regényének bevezetőjében így ír: „Ha egy népet beletörödni tanít meg a sorsa, persze nehéz bűnösnek bélyegezni azt, aki a végkimerülésig folytatja a beletörődést. (...) Vannak boldog népek: ők a jókor lázadók. Mi a nem jókor lázadók fajtája vagyunk. Én azt vallom – és ezt példázzák a Tótek, hogy az ember egyetlen kiútja a tett.” Keskeny a határ a jégvirágszerű tettek és a megdermedt tettek között.

» A Tótekben összefonódik a komikus a tragikussal, a fennkölt az alantassal, az észszerű az értelmetlennel, de olyan fesztelenül, hogy úgy tűnik, nem más mindez, mint a legigazabb valóság.

A színpadi karakter és a magánember Demian József filmjében

» KRÓNIKA

A nagyváradi születésű, Romániában és Ausztráliában alkotó Demian József Éjjeli őrjárat, magyar–román koprodukcióban készült filmjét mutatják be október végén a magyarországi mozikban – adta hírül az MTI. A film rendezője, operatőre, forgatókönyvírója maga Demian József, a főszerepet a Bibliothèque Pascal című filmből ismert Răzvan Vasilescu román színész alakítja, de szerepel a produkcióban Mátray László, a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház színésze és Bogdán

Zsolt, a Kolozsvári Állami Magyar Színház társulatának tagja is. A filmben a hivatásos színészek mellett amatőrök is feltűnnek. Az Éjjeli őrjárat egy színházi társulat egyetlen éjszakájának történetét meséli el: a főpróba után a szereplők nem találják az öltöztetőt és vele együtt az öltözők kulcsait sem, így a színház épületéből az utcára teljes jelmezben és sminkben kénytelenek kilépni – olvasható a közleményben. Mint írják, a színészek ahelyett, hogy együtt maradnának, szétszélednek, külön-külön próbálják megtalálni útjukat hazafelé, és mindannyian

szembesülnek az örök kérdéssel: hol ér véget a színpadi karakter, és hol kezdődik a magánember. „A látszatok és a valóság viszonya, az előadás konvencióinak az utca konvencióival való ütközése, a színpad és a színdarab védelmének szertefoszlása a külvilág előítéleteinek súlya alatt „csupán néhány gondolat, amin a néző eltöprenghet majd” – áll a dokumentumban.

A közlemény szerint Demian József célja az volt, hogy felszabadítsa a szerepeket kötöttségeik alól, és teret adjon a spontaneitásnak. Demian József Nagyváradon született 1941-

» A színészek szembesülnek az örök kérdéssel: hol ér véget a színpadi karakter, és hol kezdődik a magánember.

ben. Előbb televíziós tanulmányokat folytatott, majd a bucaresti egyetem operatőr szakon végzett. Rendezőként legnagyobb sikere az Egy lány könnye című film volt, amely 1980-ban Cannes-ban az Un certain regard szekciójában szerepelhetett. Kölyök című alkotása 1985-ben nagydíjas volt Avellinóban, a Neorealista Filmek Fesztiválján – áll a közleményben. 1985-ben filmjei miatt összetűzésbe került a román hatalommal, ezért Ausztráliába emigrált, később az Ausztrál Filmgyetem operatőr tanszékének vezetője lett.